PATVIRTINTA
Utenos kolegijos Medicinos fakulteto dekano
2026 m. lapkričio 5 d. įsakymu Nr.FV1-28

# UTENOS KOLEGIJOS MEDICINOS FAKULTETO BAIGIAMOJO DARBO RENGIMO METODINIAI REIKALAVIMAI

## I SKYRIUS
## BENDROSIOS NUOSTATOS

1.1. Baigiamasis darbas – savarankiškas mokslinio tiriamojo arba projektinio pobūdžio darbas, kuriuo studentas parodo pasiektus studijų rezultatus ir gebėjimą spręsti profesinei praktikai reikšmingą problemą. Studentas atsako už darbo turinį, tyrimo duomenų tikrumą, išvadas, savarankiškumą ir įforminimą.

1.2. Baigiamojo darbo rengimą, tarpines peržiūras, svarstymą, pateikimą ir gynimą reglamentuoja galiojanti Utenos kolegijos baigiamųjų egzaminų organizavimo ir baigiamųjų darbų rengimo, pateikimo, gynimo ir vertinimo tvarka.

1.3. Baigiamojo darbo tema turi atitikti studijų programą, būti aktuali profesinei praktikai ir realiai ištiriama. Tema, tyrimo objektas, tikslas, uždaviniai arba tyrimo klausimai, metodai, rezultatai ir išvados turi sudaryti vieną nuoseklią visumą.

1.4. Darbo apimtis be priedų: sveikatos mokslų studijų programose – 30–40 puslapių; Socialinio darbo studijų programoje – 40–50 puslapių. Jei darbą rengia du studentai, minimali apimtis yra atitinkamai 60 ir 80 puslapių. Dviejų studentų darbui taikomi Kolegijos tvarkoje nustatyti suderinimo reikalavimai.

## II SKYRIUS
## BAIGIAMOJO DARBO STRUKTŪRA

2.1. Baigiamasis darbas turi šias dalis, išdėstomas nurodyta seka:

| **Darbo dalis** | **Pagrindinis reikalavimas** |
|---|---|
| Titulinis lapas | Rengiamas pagal Medicinos fakulteto patvirtintą šabloną (1 priedas) |
| Turinys | Nurodomi visi darbo skyriai, poskyriai ir jų puslapiai (2 priedas). |
| Santrauka ir Summary | Lietuvių ir anglų kalbomis. Kiekviena – iki 1 puslapio (iki 2700 spaudos ženklų), nurodomi aktualumas, tikslas, metodai, dalyviai ar tiriamieji atvejai, svarbiausi rezultatai, išvados ir iki 5 raktinių žodžių. |
| Santrumpos; pagrindinės sąvokos | Santrumpos pateikiamos, kai vartojamos; pagrindinės sąvokos apibrėžiamos mokslo šaltinių pagrindu. |
| Įvadas | Apie 2 puslapiai (iki 5400 spaudos ženklų): aktualumas ir problema, objektas, tikslas, uždaviniai arba probleminiai klausimai, teorinė ir praktinė reikšmė. Įvade pateikiama nuoroda į priedą, kuriame pateikiamas baigiamajame darbe demonstruojamų ir ginamų programos studijų rezultatų ir/ar profesinių kompetencijų sąrašas. Kaip pateikiamas studijų rezultatų ir/ar profesinių kompetencijų sąrašas pavaizduota 3 priede |
| 1. Literatūros apžvalga | Kritiškai analizuojami su darbo objektu susiję aktualūs moksliniai įrodymai; teorinė dalis tiesiogiai siejama su empirinio tyrimo klausimais. |
| 2. Tyrimo medžiaga ir metodai | Pagrindžiamas tyrimo dizainas, imtis ar tiriamieji atvejai, atranka, eiga, priemonės, duomenų rinkimas ir analizė, etikos reikalavimų laikymasis. |
| 3. Tyrimo rezultatai | Rezultatai nuosekliai pateikiami pagal darbo uždavinius arba tyrimo klausimus. Duomenys neinterpretuojami kaip priežastiniai, jei tyrimo dizainas to neleidžia. |
| 4. Tyrimo rezultatų aptarimas | Rezultatai aiškinami ir lyginami su kitais moksliniais tyrimais; aptariamos svarbiausios tyrimo ribos. |

| Darbo dalis | Pagrindinis reikalavimas |
|---|---|
| Išvados arba įžvalgos | Konkretūs atsakymai į uždavinius arba probleminius klausimus; jokios naujos informacijos ir nepagrįstų apibendrinimų. |
| Praktinės rekomendacijos | Privalomos, pagrįstos rezultatais; nurodoma, kam rekomendacija skirta ir ką siūloma įgyvendinti. |
| Literatūra | Pateikiami tik darbe cituoti šaltiniai, taikant APA 7. |
| Priedai | Privalomi ir papildomi tyrimą pagrindžiantys dokumentai ir priemonės. |

2.2. Darbo uždaviniai orientuojami į tiriamąją dalį: paprastai ne mažiau kaip trys, o darbą rengiant dviem studentams – ne mažiau kaip keturi. Kokybiniame tyrime, atsižvelgiant į metodologinę prieigą, vietoje uždavinių gali būti formuluojamas probleminis klausimas ar klausimai. Uždaviniai nerašomi kaip techniniai veiksmai („apklausti“, „surinkti duomenis“, „parašyti literatūros apžvalgą“).

2.3. Tyrimo rezultatai grupuojami pagal darbo uždavinius ar probleminius klausimus. Kiekybiniai duomenys pateikiami tinkamais skaitiniais rodikliais, lentelėmis ar diagramomis, prireikus – pagrįstais statistiniais kriterijais. Kokybiniuose darbuose pateikiamos analizės metu išskirtos kategorijos ir subkategorijos arba temos ir potemės, jas pagrindžiant nuasmenintomis citatomis. Intervenciniuose ir eksperimentiniuose tyrimuose vertinimo kriterijai bei palyginimo momentai turi būti aiškiai nurodyti.

2.4. Tyrimo rezultatų ir jų aptarimo dalys atskiriamos. Kokybiniame tyrime, jei tai metodologiškai pagrįsta, jos gali būti jungiamos, aiškiai išlaikant duomenų pateikimo ir interpretavimo logiką.

## III SKYRIUS
## TYRIMO PLANAVIMAS IR ETIKA

3.1. Tyrimo metodai turi būti parinkti pagal darbo tikslą ir uždavinius arba probleminius klausimus. Tyrimo skyriuje aiškiai pateikiami: tyrimo pobūdis ir dizainas, vieta ir laikotarpis, populiacija / tiriamieji / kiti tyrimo objektai, atrankos kriterijai, galutinė imtis, tyrimo priemonės, duomenų rinkimo ir analizės tvarka bei tyrimo ribotumai.

3.2. Apklausos pobūdžio kiekybiniame tyrime orientacinė minimali imtis – 30 respondentų pagal MF nustatytus reikalavimus; mažesnė imtis gali būti pagrįsta konkretaus tyrimo, užsakytojo ar populiacijos specifika. Kokybinio tyrimo imties pakankamumas pagrindžiamas pasirinkta metodologine prieiga ir surinktų duomenų informatyvumu, o ne vien formaliu dalyvių skaičiumi. Kitokio pobūdžio tyrimuose nurodomas ir pagrindžiamas tiriamų atvejų, bandinių ar procedūrų skaičius.

3.3. Prieš pradedant tyrimą gaunamas Utenos kolegijos Bioetikos komisijos pritarimas, vadovaujantis fakultete taikoma tvarka. Baigiamajame darbe nurodoma pritarimo data ir protokolo numeris. Kai konkrečiam tyrimui pagal teisės aktus būtinas biomedicininių tyrimų etikos komiteto leidimas ar įstaigos leidimas, jie turi būti gauti atskirai; Kolegijos komisijos pritarimas jų nepakeičia.

3.4. Užtikrinamas savanoriškas ir informuotas dalyvavimas, privatumas, duomenų konfidencialumas, atitinkamais atvejais – anonimiškumas. Tyrimo duomenys renkami, saugomi ir naudojami tik pagal patvirtintą tyrimo planą ir teisės aktų reikalavimus. Negalima priskirti tyrimui anonimiškumo, jeigu dalyvių tapatybę galima nustatyti.

3.5. Tyrimo priemonės autorystė ir pritaikymo pagrindas nurodomi aiškiai. Naudojant standartizuotą skalę ar kitą priemonę, būtina įvertinti jos tinkamumą tyrimui, patikimumą ir, kai taikoma, teisę ją naudoti.

## IV SKYRIUS
## AKADEMINIS SĄŽININGUMAS, ŠALTINIAI IR DIRBTINIS INTELEKTAS

4.1. Baigiamajame darbe naudojamos patikimos mokslinės publikacijos, prioritetą teikiant recenzuojamiems originaliems tyrimams, sisteminėms apžvalgoms, metaanalizėms ir aktualioms profesinėms gairėms. Vadovėliai ir mokomosios priemonės nėra pagrindiniai teorinės dalies mokslinių įrodymų šaltiniai; metodologiniai leidiniai gali būti naudojami tik tyrimo metodams pagrįsti.

4.2. Literatūros sąraše turi būti ne mažiau kaip 30 šaltinių (dviejų studentų darbe – ne mažiau kaip 60). Pirmenybė teikiama pastarųjų 10 metų šaltiniams; senesnės pamatinės publikacijos galimos, kai jų naudojimas pagrįstas. Rekomenduojama, kad ne mažiau kaip trečdalis šaltinių būtų užsienio autorių publikacijos. Užsienio tyrimų rezultatai turi būti aptariami atsižvelgiant į Lietuvos profesinės praktikos kontekstą.

4.3. Šaltiniai tekste cituojami ir literatūros sąrašas sudaromas pagal APA 7. Trijų ir daugiau autorių publikacijos tekste nuo pirmojo citavimo nurodomos pirmojo autoriaus pavarde ir „ir kt.“; visi cituojami šaltiniai turi būti literatūros sąraše, o sąraše neturi būti necituotų. APA 7 pavyzdžiai pateikiami atskiroje metodinėje priemonėje.

4.4. Negalima pasisavinti svetimų tekstų, idėjų, duomenų, paveikslų ar kitos medžiagos, fabrikuoti ar falsifikuoti tyrimo duomenų. „Turnitin“ ataskaita rodo teksto sutaptį, o ne savaime nustato plagijavimą; vertinamas sutapimų pobūdis ir teisingas citavimas.

4.5. Pirminės sutapties patikros orientyrai pagal pateiktą Kolegijos tvarkos redakciją: bendras sutapties rodiklis – ne daugiau kaip 20 proc., sutaptis su vienu šaltiniu – ne daugiau kaip 7 proc. Viršijus ribas ar kilus abejonių dėl originalumo, ataskaita nagrinėjama ir sprendimas priimamas Kolegijos tvarkoje nustatyta tvarka; sutapties skaitinės reikšmės nelaikomos vieninteliu vertinimo pagrindu.

4.6. Dirbtinio intelekto (DI) priemonės gali padėti redaguoti kalbą, versti, tikslinti terminus ar planuoti teksto struktūrą, tačiau jos negali pakeisti savarankiškos mokslinių įrodymų analizės, tyrimo duomenų rinkimo ar rezultatų interpretavimo. DI naudojimas deklaruojamas pagal fakultete patvirtintą formą (4 priedas), nurodant įrankį, naudojimo laiką, tikslą ir darbo dalis. Draudžiama į DI sistemas kelti konfidencialius ar tyrimo dalyvių asmens duomenis.

## V SKYRIUS
## DARBO ĮFORMINIMAS

5.1. Taikomi toliau pateikti bendrieji formatavimo reikalavimai; detalesni lentelių, paveikslų, titulinių lapų, APA 7 ir priedų pateikimo pavyzdžiai pateikiami metodinėje priemonėje bei fakulteto šablonuose.

| Elementas | Reikalavimas |
|---|---|
| Popieriaus formatas ir padėtis | A4; vertikalus lapas. |
| Paraštės | Kairė – 3 cm; dešinė – 1 cm; viršus ir apačia – po 2 cm. |
| Pagrindinis tekstas | Times New Roman, 12 pt, 1,5 eilutės intervalas; lygiavimas pagal abi paraštes. |
| Pastraipa | Pirmoji eilutė atitraukiama 2,2 cm pagal MF patvirtintą šabloną; vienoda visame darbe. |
| Struktūrinių dalių pavadinimai | Didžiosiomis raidėmis, 16 pt, paryškinti; nenumeruojami. |
| Skyrių pavadinimai | Numeruojami arabiškais skaitmenimis; didžiosiomis raidėmis, 14 pt, paryškinti, centruojami. |
| Poskyrių pavadinimai | 14 pt, pirmoji raidė didžioji; lygiuojami pagal kairę, laikantis fakulteto šablono. |
| Puslapiai | Numeruojami viršutinės paraštės centre nuo titulinio lapo; tituliniame lape numeris nerodomas. |

| Elementas | Reikalavimas |
|---|---|
| Lentelės | Numeruojamos nuosekliai. Numeris ir pavadinimas virš lentelės, 11 pt, paryškintu kursyvu; šaltinis nurodomas, jei lentelė neautorinio pobūdžio. |
| Paveikslai | Numeruojami nuosekliai; numeris ir pavadinimas po paveikslu, 11 pt, paryškintu kursyvu; nurodomas šaltinis, jei reikia. |
| Iliustracijų naudojimas | Pateikiami tik reikšmingi, įskaitomi duomenys; tekstas turi nurodyti kiekvieną lentelę ar paveikslą; lentelė ir diagrama neturi dubliuoti tos pačios informacijos. |

## VI SKYRIUS
## PRIVALOMI PRIEDAI, PATEIKIMAS IR GYNIMAS

6.1. Privalomi baigiamojo darbo priedai: 1) baigiamajame darbe demonstruojamų programos studijų rezultatų sąrašas; Bendrosios praktikos slaugos studijų programoje – ir atitinkamų profesinių kompetencijų sąrašas; 2) naudotas tyrimo instrumentas; 3) DI naudojimo deklaracija (4 priedas); 4) Autoriaus sąžiningumo deklaracija (5 priedas). Papildomi priedai pateikiami pagal tyrimo pobūdį ir laikantis asmens duomenų apsaugos. Interviu stenogramos į viešą baigiamojo darbo versiją neįtraukiamos.

6.2. Darbo rengimo tarpinės peržiūros organizuojamos pagal studijų programoje nustatytą grafiką. Baigiamasis darbas svarstomas studijų programos komiteto (SPK) posėdyje; svarstymo metu vertinamas struktūros, turinio, kalbos, apimties ir įforminimo atitikimas reikalavimams.

6.3. Studentas ne vėliau kaip likus 3 darbo dienoms iki svarstymo darbą įkelia į nurodytą VMA „Moodle“ vietą ir atlieka „Turnitin“ patikrą. Pataisytas galutinis darbas ne vėliau kaip likus 10 darbo dienų iki viešojo gynimo įkeliamas į eLABa talpyklą ir nurodytą VMA „Moodle“ vietą. Darbo vadovas dar kartą įvertina sutapties ataskaitą pagal galiojančią Kolegijos tvarką.

6.4. Gynimas vyksta Kvalifikavimo komisijoje. Studentas pristato temą ir problemą, objektą, tikslą, uždavinius ar tyrimo klausimus, metodus, svarbiausius rezultatus, išvadas / įžvalgas ir rekomendacijas. Pristatymo trukmė – iki 10 min., jeigu konkrečios programos reikalavimai nenumato kitaip. Naudojamas Medicinos fakulteto patvirtintas pateikties šablonas; didžiausia dėmesio dalis skiriama tyrimo rezultatams.

6.5. Baigiamųjų darbų vertinimas, recenzavimas, leidimas ginti, nuotolinis gynimas ir apeliacijų teikimas reglamentuojami Kolegijos tvarkoje. Šis dokumentas jos procedūrų nekeičia ir nedubliuoja.

## VII SKYRIUS
## BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

7.1. Šie reikalavimai taikomi Medicinos fakulteto profesinio bakalauro baigiamiesiems darbams, atsižvelgiant į konkrečios studijų programos bei tyrimo pobūdį. Metodinis paaiškinimas ar pavyzdys negali būti laikomas nauju privalomu reikalavimu, jeigu jis nenustatytas Kolegijos ar fakulteto patvirtintuose dokumentuose.

*1 priedas. Baigiamojo darbo  titulinis puslapis*

UTENOS KOLEGIJA

XXXXXXX FAKULTETAS

Vardas pavardė

# PAVADINIMAS

Profesinio bakalauro baigiamasis darbas

XXXXXX studijų programa, valstybinis kodas xxxxxxxxx

Y studijų kryptis

**Darbo vadovas:** (Pareigos, moksl. laipsnis, vardas, pavardė)

**UTENA, 202..**

# TURINYS

**SANTRAUKA** ..... 2
**SUMMARY**..... 3
**SANTRUMPOS** ..... 4
**PAGRINDINĖS SĄVOKOS** ..... 5
**ĮVADAS** ..... 6
**1. Literatūros apžvalga** ..... 8
1.1. Poskyrio pavadinimas..... 8
1.2. Poskyrio pavadinimas..... 14
1.3. Poskyrio pavadinimas..... 16
**2. Tyrimo medžiaga ir metodai**..... 18
**3. Tyrimo rezultatai** ..... 21
3.1. Poskyrio pavadinimas..... 21
3.2. Poskyrio pavadinimas..... 27
3.3. Poskyrio pavadinimas..... 34
**4. Tyrimo rezultatų aptarimas** ..... 40
**IŠVADOS** ..... 45
**PRAKTINĖS REKOMENDACIJOS** ..... 46
**LITERATŪRA** ..... 49
**PRIEDAI** ..... 50

***Baigiamajame darbe demonstruojamų ..... studijų programos studijų rezultatų sąrašas)***

| **Programos studijų rezultatai** | **Baigiamojo darbo dalis** |
|---|---|
| 1.2. Žino profesinės veiklos ir atsakomybės ribas, taiko teisės aktų ir profesinės etikos dokumentų nuostatas. | Visi darbo skyriai |
| 1.3 Siekdamas sistemiškai vertinti ..... | 1, 2, 3, 4 darbo dalys |
| 1.4. Kritiškai sistemina ir integruoja aktualias žinias priimant sprendimus ..... | Visi darbo skyriai |
| 2.1. Geba taikyti tyrimų įrodymais grįstą praktiką problemoms spręsti. | Visi darbo skyriai |
| 2.2. Geba atlikti mokslo taikomuosius tyrimus, interpretuoti, analizuoti, apibendrinti ir pristatyti rezultatus. | Visi darbo skyriai |
| 3.1. ..... | 1.3 poskyris, 3 skyrius |
| 3.2. ..... | 1.3 poskyris, 3 skyrius |
| 3.6. ..... | 1.1 poskyris ir 3 skyrius |
| 4.2. ..... | 1.1; 1.2 poskyriai ir 3 skyrius |
| 4.3. ..... | Visi darbo skyriai |
| 5.1. ..... | Visi darbo skyriai |

*4 priedas*

**DIRBTINIO INTELEKTO NAUDOJIMO DEKLARACIJA**

Studentas (-ė):
Studijų programa:
Baigiamojo darbo pavadinimas:
Darbo vadovas:
Data:

Aš, žemiau pasirašęs (-iusi), patvirtinu, kad rengdamas (-a) baigiamąjį darbą:
☐ Nenaudojau jokių dirbtinio intelekto (DI) įrankių.
☐ Naudojau dirbtinio intelekto (DI) įrankius pagalbinėms funkcijoms.
Jei buvo naudoti DI įrankiai, nurodau:

1. DI įrankio pavadinimas (-ai):
2. Naudojimo data (-os):
3. DI naudojimo tikslas (pažymėti ir/ar papildyti):
   ☐ Kalbos (gramatikos, stilistikos) redagavimui
   ☐ Vertimui
   ☐ Teksto struktūros ar idėjų generavimui pradiniame etape
   ☐ Terminų tikslinimui
   ☐ Kita (nurodyti): _____
4. Paaiškinimas, kuriose darbo dalyse DI buvo naudotas:

Patvirtinu, kad:
– DI įrankiai nebuvo naudojami tyrimo duomenų generavimui ar rezultatų savarankiškai analizei pakeisti;
– į DI sistemas nebuvo keliami konfidencialūs ar su tyrimo dalyviais susiję duomenys;
– galutinis darbo turinys yra mano savarankiško darbo rezultatas;
– prisiimu visišką atsakomybę už pateikto darbo turinį.

Studento parašas: _____

*5 priedas*

**UTENOS KOLEGIJOS**

**MEDICINOS FAKULTETO**

**…….. STUDIJŲ PROGRAMA**

**BAIGIAMOJO DARBO AUTORIAUS DEKLARACIJA**

20..... m. ..... ..... d.

Studento vardas, pavardė:_____

Baigiamojo darbo tema: _____

_____

Patvirtinu, kad mano profesinio bakalauro baigiamasis darbas parašytas sąžiningai, nepažeidžiant kitiems asmenims priklausančių autorių teisių, tiesiogiai ar netiesiogiai panaudotos kitų šaltinių citatos pažymėtos informacijos šaltinių nuorodose. Visas baigiamasis darbas ar jo dalis nebuvo panaudotas Utenos kolegijoje arba kitose aukštosiose mokyklose.

Darbe nėra neskelbtinos informacijos arba informacijos, kuriai būtų taikomi teisės aktuose numatyti skelbimo apribojimai. Prisiimu atsakomybę už baigiamojo darbo kalbos ir stiliaus taisyklingumą. Suteikiu Utenos kolegijai ir jos įgaliotiems atstovams teisę:

− be apribojimų skelbti duomenis apie baigiamąjį darbą (metaduomenis, turinį, santrauką, anotacijas) Utenos kolegijoje naudojamose informacinėse sistemose, pasiekiamose įvairiomis paieškos sistemomis;

− baigiamąjį darbą naudoti mokslo ir studijų tikslais.

Studentas _____

*(parašas)* *(vardas, pavardė)*